

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/216/2020
Identifikačné číslo spisu:	8115228338
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8115228338.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a sudcov JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu P. M., bývajúceho v P., X. XXXX/X, zastúpeného Advokátskou kanceláriou SLAMKA & Partners s.r.o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, IČO: 50 120 000, proti žalovanej KOMUNÁLNEJ poisťovni, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenou Advokátskou kanceláriou Dalibor Tverďák, so sídlom v Košiciach, Krmanova 1, IČO: 31 819 796, o 2 808 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C/462/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. augusta 2019 sp. zn. 17Co/5/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie v časti z a m i e t a.

II. V zostávajúcej časti dovolanie o d m i e t a.

III. Žalovanej voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 3. októbra 2018 č. k. 17C/462/2015-179, viazaný kasačným rozhodnutím odvolacieho súdu, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 2 808 € s 5,05 % úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 26. novembra 2015 do zaplatenia, do troch dní od jeho právoplatnosti a vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania (§ 255 CSP).

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané uzatvorenie spotrebiteľskej poisťovnej zmluvy, predmetom ktorého bolo poistenie osobného motorového vozidla (ďalej len „vozidlo“) žalobcu. Dňa 12. októbra 2015 sa neznámy páchatel pokúsil ukradnúť motorové vozidlo žalobcu, pritom poškodil spínaciu skrinku, riadiacu jednotku motora. Podľa názoru súdu prvej inštancie nešlo o vandalizmus, ale o pokus krádeže vozidla na ktoré sa poistenie vzťahuje (poistné riziko krádeže, lúpeže motorového vozidla - vid' čl. 2 písm. f/ Všeobecných poistných podmienok), preto súd žalobe vyhovel.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalovanej, rozsudkom z 22. augusta

2019 sp. zn. 17Co/5/2019 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol (§ 388 CSP) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd skonštatoval správnosť skutkových zistení súdom prvej inštancie a dôvod pre zmenu rozsudku zakladala nesprávna interpretácia použitej správnej normy súdom prvej inštancie. Žalobca si so žalovanou v poisťnej zmluve dohodol poisťné riziko pre prípad krádeže. Žalobca si u žalovanej uplatnil zaplatenie peňažného plnenia, ktoré vynaložil na opravu vozidla z dôvodu pokusu o jeho krádež. Pri ozrejmení pojmu krádež odvolací súd vychádzal z toho, ako bol tento definovaný vo všeobecných obchodných podmienkach (má ísť o kumulatívne splnenie troch podmienok: musí dôjsť k zmocneniu sa cudzej veci, páchatel' musí prekonať prekážky chrániace poistenú vec pred odcudzením a úmysel páchatel'a musí byť taký, že s vecou nakladá ako s vlastnou). Nebolo preukázané a skutkovo ustálené, aby sa páchatel' zmocnil vozidla žalobcu. Neprekonal prekážku chrániacu vozidlo, a to zabezpečovacie zariadenie ZDR, ktoré mechanicky uzamyká volant vozidla; v dôsledku toho nebolo vozidlo odcudzené. Pri absencii prvých dvoch podmienok definujúcich poisťné riziko krádeže je splnenie tretej podmienky (úmysel páchatel'a nakladať s vecou ako vlastnou) podľa názoru odvolacieho súdu už bezpredmetné. Preukázateľne nedošlo k prekonaniu prekážky chrániacej poistenú vec pred krádežou, teda nenastala poisťná udalosť (poisťné riziko krádeže) a preto odvolací súd uplatnený nárok žalobcu na požadované plnenie nepovažoval za opodstatnený a žalobu zamietol.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil výslovne ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“), pretože dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie alternatívne zmeniť rozhodnutie odvolacieho súdu a žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

3.1. K prípustnosti a opodstatnenosti dovolacieho dôvodu vo vzťahu k § 432 ods. 2 CSP v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je postavený na nesprávnom právnom základe ohľadom toho, či krádež v štádiu pokusu (ne)možno zahrnúť pod poisťné riziko v zmysle poisťných podmienok vzťahujúcich sa na krádež. Dovolateľ považuje kladné zodpovedanie nastolenej rozhodnej otázky za správne právne riešenie, lebo páchatel' sa čiastočne zmocnil motorového vozidla s úmyslom sa zmocniť celej veci, prekonal viacero prekážok chrániacich poistenú vec pred odcudzením (odstraňoval spínaciu skrinku, zasahoval do riadiacej jednotky vozidla) a úmysel páchatel'a vlámaním sa do motorového vozidla bol nakladať s ním ako s vlastným. Za nepodstatné považoval dovolateľ to, či dokonaniu krádeže zabránilo zariadenie ZDR alebo iná objektívna skutočnosť.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá ho navrhla ako neprípustné odmietnuť alternatívne zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania. Poisťná zmluva uzavretá pre typ poistenia D, sa vzťahovala na poisťné riziká: a/ krádeže, lúpeže, b/ poškodenie, zničenie motorového vozidla alebo jeho obvyklej výbavy živelnou udalosťou. Pri krádeži musí dôjsť k zmocneniu sa cudzej veci, čo v danom prípade nedošlo. Nedošlo ani k prekonaniu všetkých prekážok chrániacich, či brániacich odcudzeniu veci. Nebola preukázaná ani existencia úmyslu páchatel'a nakladať s vecou ako vlastnou. Z uvedených dôvodov považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za správne.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP prípustné je, avšak nie je dôvodné, dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nepovažoval za prípustné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods.1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

9.1. So zreteľom na nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 CSP (s použitím ustanovenia § 124 ods. 1 CSP, pozn.) dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto dovolací súd skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci vyššie uvedenej právnej otázky).

9.2. Prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP dovolateľ osobitne v dovolaní nevymedzil, jeho prípustnosť vylučuje i to, že prípustnosť dovolania pre identickú právnú otázku je už založená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP; preto pre túto (zostávajúcu) časť dovolania dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

10. V zmysle Všeobecných poistných podmienok pre havarijné poistenie motorových vozidiel (ďalej aj „VPP KAS-4“), ktoré tvoria súčasť predmetnej poistnej zmluvy vyplýva možnosť dojednania poistenia pre poistné riziká: a/ poškodenie, zničenie motorového vozidla alebo jeho obvyklej výbavy živelnou udalosťou, b/ poškodenie, zničenie motorového vozidla alebo jeho obvyklej výbavy zásahom cudzej osoby (vandalizmus), c/ poškodenie, zničenie motorového vozidla alebo jeho obvyklej výbavy zvieratám alebo stret so zvieratám, d/ havária jednoznačne nezavinená vodičom poisteného motorového vozidla (nie je vina alebo spoluvina vodiča poisteného MN), e/ havária zavinená vodičom poisteného motorového vozidla (je vina alebo spoluvina vodiča poisteného MN), f/ krádež, lúpež motorového vozidla alebo jeho obvyklej a/ alebo doplnkovej výbavy (čl. 2 písm. a/ až f/ VPP KAS-4). Účastníci poistnej zmluvy sa dohodli na type poistenia D, čo v zmysle čl. 14 VPP KAS-4 zakladá základné poistenie vzťahujúce sa na poškodenie alebo zničenie MV alebo jeho obvyklej výbavy náhodnou poistnou udalosťou podľa čl. 2 písm. a/ a písm. f/ týchto VPP KAS-4 s výnimkou výluk vyslovene uvedených v týchto VPP KAS-4.

11. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca považuje za nesprávne právne posúdenú otázku, či krádež v štádiu pokusu (ne)možno zahrnúť pod poistné riziko v zmysle poistných podmienok vzťahujúcich sa na krádež.

11.1. Poistenie majetku patrí medzi tradičné druhy poistenia. Poistiť možno najmä majetok pre prípad jeho poškodenia, zničenia, straty, odcudzenia alebo iných škôd, ktoré na ňom vzniknú (§ 790 Občianskeho zákonníka). Poistenie pre prípad krádeže predstavuje typ poistenia, pri ktorom dochádza k odcudzeniu veci (zmocneniu sa cudzej veci krádežou). Situácie, kedy k odcudzeniu veci nedôjde (napr. pri pokuse o krádež) tento typ poistenia nekryje. Odcudzenie (krádež) veci a poškodenie veci predstavujú iný (odlišný) typ poistenia (porovnaj čl. 2 v spojení s čl. 14 VPP KAS -4). Oprávnený subjekt v dôsledku skutku krádeže prichádza o huteľnú vec, spravidla tak, že je vylúčený z jej držby, užívania, či dispozície (nakladania) s ňou a to najmä v rozsahu oprávnení patriacich vlastníkovi veci, alebo oprávnenému držiteľovi veci. Skutková okolnosť krádeže je prostriedkom vedúcim k cieľu poisteného vzťahu, ktorým je ochrana majetku poisteného subjektu v podobe reparácie utrpenej majetkovej ujmy. K poistnej udalosti pre tento prípad dochádza len vtedy, ak ku skutku krádeže pristupuje aj ujma na majetku, čo nastáva odcudzením motorového vozidla. Pokiaľ nedôjde k dokonaniu

skutku krádeže nedochádza ani k ujme spôsobenej odcudzením motorového vozidla. Škoda na veci spôsobená pokusom o jej zmocnenie sa, je v mechanizme, ale i v jej príčinách inou škodu, než tá ktorá vzniká odcudzením veci, spravidla tu hovoríme o skutku poškodenia cudzej veci.

11.2. Pre daný prípad bolo potrebné zodpovedať otázku, či do poistenia (poistného rizika) motorového vozidla pre prípad krádeže spadá aj ujma spôsobená jeho poškodením fyzickou osobou, teda či poistné krytie viažuce sa k odcudzeniu veci dopadá aj na poškodenie veci pokusom o jej krádež. Je zrejmé a vyplýva to priamo aj z poistnej zmluvy, ktorej súčasťou sú VPP KAS-4, že cieľ predmetného poistenia (poistného krytia) na základe krádeže je odlišný od toho, ktorý je vyvolaný (len) poškodením motorového vozidla i keby išlo o skutok pokusu krádeže. Poistenie veci spočívajúce v náhrade ujmy vzniknutej jej poškodením bolo (mohlo byť) dojednané v poistnej zmluve osobitne a výslovne od odcudzenia veci (porovnaj napr. čl. 2 písm. a/, b/, c/, d/, e/ vo vzťahu k písm. f/ VPP KAS-4). Účastníci toho poistného vzťahu poistenie pre prípad poškodenia vozidla fyzickou osobou napríklad v zmysle čl. 2 písm. b/ VPP KAS-4 nedohodli, poistné riziko poškodenia vozidla automaticky nespadá pod dohodnutý typ poistenia (typ poistenia D).

11.3. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu pri uplatnenom dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie v tejto časti zamietol podľa § 448 CSP.

12. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal nárok na ich plnú náhradu.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.